

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul de hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 24/1995
pentru aprobarea Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar general
(număr unic 650/MAIA/2023)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1. Centrul Național Anticorupție <i>(Nr. 06/2/6522 din 15.08.2023)</i>	Potrivit art.25 alin.(1) al Legii integrității nr.82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass-mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art.25 alin.(3) lit.a), art.28 alin.(4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări.	Se acceptă.

	Urmare celor expuse, solicităm condescendent expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitivat, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	
2. Agenția Relații Funciare și Cadastru (Nr.36/01 - 06/751 din 18.08. 2023)	La proiectul hotărârii: 1. La pct. 1 subpunctul 1), ce ține de modificarea pct. 2 și 3 din Hotărârea Guvernului nr. 24/1995, se propune substituirea cuvintelor „Agenția Relații Funciare și Cadastru” cu cuvintele „autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar” la forma gramaticală corespunzătoare, în temeiul Legii nr. 208/2023 pentru modificarea unor acte normative, precum și întru respectarea principiilor fundamentale de organizare și funcționare a administrației publice centrale de specialitate, în conformitate cu art. 4 din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, evitînd ambiguitatea, dublarea și suprapunerea responsabilităților și competențelor atribuite. Menționăm că, prin Hotărârea Guvernului nr. 74/2023 competențele Agenției Relații Funciare și Cadastru de elaborare a	Se acceptă parțial. Totodată, menționăm că Agenția Relații Funciare și Cadastru” în prezent este autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar” menționăm faptul că conform pct.5, subpct. 2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.383/2010, de competența Agenției Relații Funciare și Cadastru <i>ține implementarea politicilor publice în domeniile relațiilor funciare, cadastrului funciar și monitoringului funciar.</i> Conform pct. 7, 2 ¹) în domeniul cadastrului funciar și monitoringului

	politicilor în domeniul cadastrului funciar au fost preluate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.	funciar ARFC are următoarele atribuții: a) elaborează modele de acte privind ținerea cadastrului funciar și monitoringul funciar și le prezintă autorităților administrației publice locale; b) organizează anual pentru autoritățile administrației publice locale instruire cu privire la întocmirea documentației cadastrului funciar; c) coordonează, dirijează metodologic, la toate nivelurile (sat, comună, oraș, raion, municipiu), ținerea cadastrului funciar; d) sistematizează proiectului cadastrului funciar la nivel republican și îl prezintă Guvernului spre aprobare; e) întocmește anual și plasează pe pagina web a Agenției informația sistematizată la nivel de unități administrativ-teritoriale de nivelul al doilea privind starea cantitativă și calitativă a fondului funciar și propunerile concrete cu
--	--	--

		privire la folosirea rațională a fondului funciar; f) administrează procesul de reglementare a regimului proprietății funciare. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare are funcții de elaborare a politicilor în domeniul menționat.
	2. La pct. 4 din proiectul Regulamentului se propune determinarea conținutului documentației cadastrului funciar, descrierea informației cuprinsă de fișele cadastrale centralizatoare respective și a modului de întocmire a acestora.	Se acceptă. Sa reglementat în proiect în pct. 5. că, „Elaborarea modelelor de acte privind ținerea cadastrului funciar, descrierea informației cuprinsă de fișele cadastrale centralizatoare și a modului de întocmire a acestora, sursele de informații pentru ținerea cadastrului funciar se va efectua în baza unui ghid elaborat și aprobat de către autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar”, ținând cont de faptul că conform pct.5, subpct. 2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, structurii și efectivului-limită ale

		aparaturii central al acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.383/2010, de competența Agenției Relații Funciare și Cadastru <i>ține implementarea politicilor publice în domeniile relațiilor funciare, cadastrului funciar și monitoringului funciar.</i> De asemenea, conform pct. 7, 2¹) în domeniul cadastrului funciar și monitoringului funciar ARFC are stabilite funcții de elaborare a modelelor de acte privind ținerea cadastrului funciar și monitoringul funciar și prezentarea acestora autorităților administrației publice locale, organizarea anuală pentru autoritățile administrației publice locale a instruirilor cu privire la întocmirea documentației cadastrului funciar etc.
	3. La pct. 6 lit. b) și c) din proiectul Regulamentului, se propune detalierea ce vizează sursa de informații pentru modul de folosință a terenurilor, precum și despre deținătorii de terenuri. Precizăm că potrivit art. 2 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1988	Se acceptă parțial. Menționăm faptul că în pct. 20 din Regulament este stabilit că „Completarea documentației cadastrale stabilite în anexele la prezentul Regulament se efectuează în baza documentelor ce confirmă

	înscriserile despre terenuri, despre obiectele aferente lor și despre drepturile asupra lor se conțin în cadastrul general, iar datele sistematizate despre obiectele înregistrării în funcție de particularitățile lor naturale și de alte caracteristici se includ în cadastrele specializate (cadastrul apelor, cadastrul silvic, etc.).	drepturile asupra terenurilor (deciziilor Guvernului, primăriilor municipiilor, orașelor, satelor (comunelor), contractelor de vânzare-cumpărare, de arendă, schimb, certificatelor de moștenire, donație etc.). De asemenea, în pct. 24 este indicat că „Proprietarul sau deținătorul de teren, în termen de 30 de zile după schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole specificate la art. 36 alin. 2 lit. a), lit. c) și d) din Codul funciar nr.828/1991, este obligat să informeze în scris autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.” Totodată, menționăm că datele ce țin de arenda terenurilor agricole sunt deținute de autoritățile publice locale în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de ținere a registrelor contractelor de arendă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 228/2019. Astfel, conform prevederilor art. 1293 arenda terenurilor agricole
--	--	--

		încheiat pe un termen mai mare de 5 ani trebuie notată în registrul bunurilor imobile. Organul cadastral teritorial prezintă, în termen de o lună de la efectuarea înregistrărilor, autorității administrației publice locale de nivelul întâi din zona sa de activitate informația respectivă din registrul bunurilor imobile privind notarea arendei sau modificările la notare, precum și radierea notărilor. Arenda terenurilor agricole încheiată pe un termen de pînă la 5 ani inclusiv se înregistrează la primăria localității în a cărei rază teritorială se află terenurile. Arendașul, în termen de 3 luni de la data încheierii contractului de arendă, trebuie să asigure notarea arendei. De asemenea, conform prevederilor art. 71, schimbarea destinației terenurilor agricole, cu excepția categoriilor de terenuri prevăzute la art. 72 al prezentului Cod, se aprobă: <i>prin hotărîre a Guvernului</i> – pentru terenul agricol proprietate a statului, cu avizul
--	--	--

		consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul; <i>prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea și, respectiv, prin hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei</i> în a căror proprietate se află terenul agricol și <i>prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul proprietate a persoanei fizice sau juridice</i>, în temeiul cererii proprietarului sau a deținătorului de teren cu acordul proprietarului autentificat notarial. În conformitate cu Anexa nr. 2 H/G nr. 707/1993, clasarea terenurilor irigabile în categoria celor neirigabile/desecate se face prin decizia consiliului local al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în temeiul cererii proprietarului, iar în cazul municipiului Chișinău – prin decizia Consiliului municipal Chișinău. Clasarea terenurilor irigate și desecate în categoria celor neirigate se face în temeiul cererilor
--	--	--

		proprietarilor de teren, prin decizia consiliului local al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, iar în cazul municipiului Chișinău – prin decizia Consiliului municipal Chișinău. Reieșind din cele expuse, datele ce țin sursele de informații pentru schimbarea destinației/modului de folosință a terenurilor, precum și despre deținătorii de terenuri arenda terenurilor etc. sunt deținute de APL. Mai mult ca atât Cadastru funciar este ținut deja anual de către aceștea, inclusiv ARFC monitorizează și aproba anual prin intermediul Guvernului, Cadastrul funciar anual. Suplimentar, menționăm că pînă în prezent nu toate terenurile sunt înregistrate în RBI și nici cadastre de specialitate nu sunt create. Totodată, ARFC urmează să organizeze anual pentru autoritățile administrației publice locale instruire cu privire la întocmirea documentației cadastrului funciar și
--	--	---

		să dirijează metodologic, la toate nivelurile (sat, comună, oraș, raion, municipiu), ținerea cadastrului funciar.
	4. La pct. 13 din proiectul Regulamentului se propune revizuirea prevederilor stipulate prin prisma art. 10 alin (6) din Codul funciar și art. 14 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, care statuează că aprobarea cadastrului funciar în teritoriul din subordine ține de competența consiliilor locale și nu a primarilor.	Se acceptă obiecția Ministerului Justiției.
	5. Cu referire la termenii de aprobare și prezentare a fișelor cadastrale centralizatoare, expuși în pct. 13 și 18 din proiectul Regulamentului, care diferă de termenul din pct. 3 din proiectul hotărârii, se propune extinderea acestora sau păstrarea celor din redacția actuală a Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.24/1995 (pct. 21, 22 și 23). Astfel, dat fiind faptul că fișele cadastrale centralizatoare se întocmesc conform situației la 1 ianuarie, necesită a fi stabilite termene separate pentru aprobarea și prezentarea cadastrului funciar de către autoritățile administrației publice locale de	Se acceptă.

	nivelul întâi și doi, implicate în procesul respectiv, ținând cont de termenii de întrunire în ședință a consiliilor locale privind aprobarea documentației cadastrului funciar, precum și ulterior pentru aprobarea cadastrului funciar la nivel național de către autoritatea responsabilă de sistematizarea acestor informații.	
	6. Se propune ajustarea conținutului tabelelor din anexele la proiectul Regulamentului, pentru a aduce în concordanță informația dată cu clasificarea modului de folosință din Codul funciar, alte acte normative în domeniu și cadrul normativ conex.	Nu-i clară și argumentată obiecția autorului. Conținutul tabelelor este elaborat în conformitate cu prevederile Codului funciar și alte acte normative ce reglementează domeniul funciar.
	La nota informativă a proiectului: 1. La pct. 2 alin 6 și pct. 4 se propune substituirea cuvintelor „Agenția Relații Funciare și Cadastru” cu cuvintele „autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar” la forma gramaticală corespunzătoare.	Nu se acceptă. Menționăm faptul că conform pct.5, subpct. 2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.383/2010, în prezent de competența Agenției Relații Funciare și Cadastru <i>ține implementarea politicilor publice în domeniile</i>

		<i>relațiilor funciare, cadastrului funciar și monitoringului funciar.</i>
	2. La pct. 4 alin 12 se propune completarea cu precizări referitor la sursa de informații pentru modul de folosință a terenurilor.	Argumentarea este stabilită la obiecția autorului de la pct. 3. La pct. 6 lit. b) și c) din avizul ARFC. Totodată, ținând cont că ARFC din anul 1994 elaborează și implementează politicile în domeniul cadastrului funciar și monitoringului funciar, urmează să elaboreze un ghid pentru a ghida APL despre prevederile legislației în vigoare ce ține de modul de folosință a terenurilor etc.
	Totodată, cu titlu de recomandare se propune ca la promovarea proiectului să se ia în considerare principiul continuității ținerii cadastrului funciar general. Prin expunerea în redacție nouă a Regulamentului respectiv, simplificarea procedurii de întocmire a cadastrului funciar se va baza pe prevederile cadrului normativ actual, precum și pe cele mai bune practici în domeniu pentru a asigura veridicitatea, interoperabilitatea și accesibilitatea datelor.	Se acceptă.
3. Agenția Servicii Publice	La proiectul Regulamentului:	Se acceptă.

(nr.01/1343 din 21.08.2023)	1. În punctul 1 sugerăm revederea textului din paranteze, or, potrivit pct. 4 cadastru funciar nu este doar registru. Mai mult ca atât, pe tot parcursul textului regulamentului este folosită sintagma „cadastru funciar” și nu cuvântul „registru”.	
	2. La pct. 6 – Regulamentul prevede că informația se sistematizează după categorii de deținători, însă acesta nu reglementează noțiunea de „categorie de deținători”, care sunt aceste categorii, cum are loc evidența după categorii de „deținători de teren”. Nu este clar dacă prin noțiunea de „deținător de teren” se are în vedere deținătorul efectiv sau doar cel care are acte confirmative, vorbim doar despre proprietarul terenului sau și alți deținători, care dețin terenuri cu alte drepturi, posesori de fapt. Anexa nr. 1 la Regulament deși are denumirea de Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri, în conținut se referă doar la evidența proprietarilor. În acest sens, urmează de clarificat dacă evidența dată nu dublează Registrul bunurilor imobile, care conține informația despre terenuri și proprietarii acestora care au acte justificative.	Se acceptă parțial. Considerăm că evidența dată nu dublează RBI ținând cont că nu toate terenurile sunt înregistrate în registru dat. Totodată, art. 4 din Codul funciar stabilește că „Prin deținători de terenuri se înțeleg titularii dreptului de proprietate, de posesiune, de beneficiere funciară”.
	3. Regulamentul nu reglementează în temeiul	Se acceptă parțial.

	căror acte, informații, autoritățile locale țin cadastrul funciar. Referirea în pct. 20 la actele ce confirmă drepturile este nepotrivită, or acestea în mare măsură nu conțin informația cerută în anexele la regulament.	Menționăm că, sursele de informații pentru întocmirea cadastrului funciar conform actelor normative în vigoare sunt următoarele: a) pentru întocmirea Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri, vor fi utilizate datele deținute și colectate de către autoritățile publice locale de la deținătorii de terenuri, în baza deciziilor emise de către Consiliul local, dispoziții primar etc. b) la întocmirea Fișei cadastrale centralizatoare privind terenurile irigate și desecate, se va utiliza informația ce ține de clasarea terenurilor irigabile în categoria celor neirigabile/desecate efectuate prin decizia consiliului local al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în temeiul cererii proprietarului, iar în cazul municipiului Chișinău – prin decizia Consiliului municipal Chișinău conform prevederilor Anexei nr. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 707/1993 despre aprobarea regulamentelor privind terenurile
--	--	---

		destinate industriei, transportului, telecomunicațiilor, apărării și cu alte destinații speciale și privind clasarea terenurilor irigate și desecate în categoria celor neirigate și trecerea la pierderi a sistemelor de ameliorare. c) Informația ce ține de clasificarea solurilor Republicii Moldova și notele de bonitate, va fi efectuată de către autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul cadastrului funciar și monitoringului funciar în baza condițiilor stabilite în Metodologia privind organizarea monitoringului calității solului Republicii Moldova. Etc. În acest sens, se propune completarea proiectului de hotărâre. Suplimentar, comunicăm că ARFC din anul 1994 până în 2023 a elaborat și implementat politici în acest scop. Astfel, în prezent aceștea sunt responsabili de implementarea politicile în domeniul cadastrului funciar și monitoringului funciar, și
--	--	---

		dețin toate datele cu privire la întocmirea cadastrului funciar. În acest scop, de către ARFC este necesar să se elaboreze un ghid pentru a ghida APL la întocmirea cadastrului funciar.
	4. La pct. 21 – se indică că Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri, cuprinde informația despre toți deținătorii de terenuri, nefiind clar ce se are în vedere prin „deținători”.	Conform prevederilor art. 4 din Codul funciar prin deținători de terenuri se înțelege titularii dreptului de proprietate, de posesiune, de beneficiere funciară”.
	5. Regulamentul prevede că cadastrul funciar se ține pe hârtie și electronic, fără a preciza, dacă ținerea electronică se realizează prin intermediul unui sistem informațional automatizat sau în alt mod.	După adoptarea Codului funciar în redacție nouă se va elabora un concept/Regulament de ținere a cadastrului funciar într-un SI. De asemenea, ulterior se va crea un SI în acest scop.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>(nr.21-4172 din 14.08.2023)</i>	La proiectul hotărârii de Guvern: În clauza de adoptare: - textul „În scopul executării” se va substitui cu cuvintele „În temeiul”, deoarece art. 102 alin. (2) din Constituție stabilește că hotărârile Guvernului se adoptă în scopul executării legilor. Mai mult ca atât, scopul elaborării proiectului actului normativ se inserează în nota informativă care însoțește proiectul și nu în clauza de adoptare;	Se acceptă.

	- sursa de publicare a Legii nr. 1247/1992 cu privire la aprobarea proiectului privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrului funciar de stat și monitoringului funciar, propunem a se reda după cum urmează: „Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1992, nr. 12, art. 366”;	Se acceptă propunerea Ministerului Justiției.
	- completarea după textul „art. 19” cu cuvântul „alin.” În altă ordine de idei, în conformitate cu art. 52 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, punctul este elementul structural de bază al hotărîrilor Guvernului, al actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate, ale autorităților publice autonome, ale autorităților unității teritoriale autonome cu statut juridic special și ale autorității administrației publice locale. Punctele pot fi divizate în subpuncte și în alineate, subpunctele se numerotează cu cifre arabe și o paranteză și pot avea diviziuni numerotate cu litere latine și o paranteză. Astfel, în vederea asigurării unei succesiuni logice a semanticii normative preconizate, considerăm judicios revizuirea textului proiectului sub aspect structural.	Se acceptă.

	Subsecvent, la pct. 4, subpct. 5 și 6 din proiectul Regulamentului, pentru interpretare corectă și aplicare comodă, recomandăm a se revedea numerele anexelor.	
5. Agenția Proprietăți Publice (Nr. 03-04-5507 din 21.08.2023)	În clauza de emitere propunem substituirea cuvintelor „În scopul executării art. 19, 3)” cu cuvintele „În temeiul art. 19 lit. 3)”.	Se acceptă.
	Cuprinsul punctului 1 din proiectul hotărârii de Guvern este identic cu cuprinsul punctului 1 din hotărârea existentă.	Nu este clară obiecția autorului.
	Astfel, menționăm că, Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar poate fi aprobat în redacție nouă, sau în proiect poate fi utilizată redacția: „Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar va avea următorul cuprins (se anexează)”.	Nu este clară și argumentată obiecția autorului.
	Conform prevederilor art. 6 alin. (3) din Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006 între autoritățile centrale și cele locale, între autoritățile publice de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.	Se acceptă. Menționăm faptul că funcțiile ce țin de ținerea și aprobarea Cadastrului funciar sunt stabilite în Codul funciar și Legea nr. 1247/1992. Astfel: 1) la nivel național, cadastrul funciar este ținut de către autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în

		domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar; 2) la nivel local – de către autoritățile executive ale administrației publice locale și de către serviciile pentru reglementarea regimului proprietății funciare.
	În acest context, redacția propusă a punctului 3 al Hotărârii Guvernului nr. 24/1995 urmează a fi revizuită	Se acceptă.
6. Ministerul Mediului (nr.11-07/1897 din 25.08.2023)	Lipsă de obiecții de propuneri.	Se acceptă.
7. Ministerul Culturii.	Nu au prezentat aviz în termenul stabilit.	
8. Congresul Autorităților Publice Locale. (nr.257 din 28.08.2023)	3. Constatări și concluzii asupra proiectului de hotărâre: Proiectul de hotărâre este consecința ignorării propunerilor și atenționărilor CALM expuse cu ocazia avizării proiectului de lege, care s-a materializat în Legea nr. 208/2023 pentru modificarea unor acte normative (simplificarea procedurii de elaborare și aprobare a cadastrului funciar anual), publicată la 2 august 2023. În primul rând, Legea nr. 208/20223 și proiectul de hotărâre constituie niște note discordante în sistemul național al cadastrului bunurilor imobile și plasează autoritățile administrației publice locale în situația de avea noi sarcini (aprobarea cadastrului funciar), pe care nu le va putea realiza,	Menționăm faptul proiectul dat este elaborat în scopul executării Legii nr. 208/2023 pentru modificarea unor acte normative (simplificarea procedurii de elaborare și aprobare a Cadastrului funciar anual), executării art. 19, 3) din Legea nr. 1247/1992, privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrului funciar de stat și monitoringului funciar unde este stabilit că „Conținutul documentației

	dar care nu au nici sens, iar în consecință, vor fi supuse criticilor și, posibil, sancțiunilor organelor de control. Odată cu adoptarea Legii nr. 1543/1998 și hotărârii de Guvern nr. 1030/1998 în Republica Moldova a demarat crearea sistemului cadastrului bunurilor imobile care a asimilat „cadastrul funciar”, lăsând doar unele reminiscențe (ținerea Registrului deținătorului de teren) în sarcina APL, până la finalizarea înregistrării primare masive (în perioada tranzitorie). Astfel, conform art. 54 (Obligațiile autorităților administrației publice în perioada de tranziție) din Legea nr. 1543/1998, pentru crearea sistemului cadastrului bunurilor imobile: (1) La solicitarea organelor cadastrale teritoriale, autoritățile administrației publice le prezintă gratuit, în termen de o lună de la data solicitării, informația necesară pentru crearea cadastrului, cu excepția datelor care constituie secret de stat: b) autoritățile administrației publice locale - date din Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri, copii de pe deciziile cu privire la atribuirea terenurilor, la aprobarea actelor de recepție a construcțiilor, extrase (adeverințe) din registrul de evidență a gospodăriilor și alte documente necesare creării cadastrului; (2) Coordonarea activităților de creare a cadastrului se pune în sarcina Guvernului.	cadastrului funciar se stabilește de către Guvern”. Proiectul dat are drept scop simplificarea procedurii de elaborare și aprobare a Cadastrului funciar anual. De peste 29 de ani ținerea cadastrului funciar și a monitoringului funciar sa organizat: <i>la nivel republican</i> - de Guvern, prin intermediul Agenției Relații Funciare și Cadastru, iar <i>la nivel local</i> - de autoritățile administrației publice locale și de serviciile locale pentru reglementarea regimului proprietății funciare. Cadastrul funciar conține un sistem de informații și documente despre regimul juridic al terenurilor, parametrii cantitativi și calitativi. Anual acesta era prezentat Agenției Relații Funciare și Cadastru, după care acesta era aprobat de Guvern. Conform modificărilor se propune, ca Cadastrul funciar să fie ținut la <i>la nivel local</i> - de autoritățile
--	---	---

	Iar conform art. 60 din Legea nr. 1543/1998: (1) Pe teritoriul unității administrativ-teritoriale în care încă nu funcționează organul cadastral teritorial, tranzacțiile, drepturile și grevările prevăzute la art.59 alin.(2) vor fi trecute în registrul cadastral al deținătorilor de terenuri ținut de primăria satului (comunei), orașului (municipiului) pe al cărui teritoriu este amplasat bunul imobil. (2) La încheierea înregistrării primare masive pe întreg teritoriul unității administrativ-teritoriale respective, ținerea registrului se sistează. Totodată, hotărârea Guvernului nr.1030/1998 despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile (în redacția în vigoare la data adoptării) prevedea că: „Primăria satului (comunei), orașului (municipiului) va continua ținerea registrului cadastral al deținătorilor de terenuri pînă la finalizarea înregistrării primare masive a bunurilor imobile în teritoriul din jurisdicția sa” Prin urmare, evidența funciară ținută anterior (care constituia de fapt și de drept cadastrul funciar) odată cu crearea sistemului cadastrului bunurilor imobile este transferată în competența deținătorului registrului de publicitate: Registrul bunurilor imobile (ASP), care înregistrează toate datele economice, juridice și tehnice despre terenuri și titularii de drept ai	administrației publice locale și serviciile locale pentru reglementarea regimului proprietății funciare, iar la nivel <i>republican</i> va fi generalizat și publicat pe portalul guvernamental al datelor deschise de către Agenția Relații Funciare și Cadastru, responsabilă de implementarea politicilor în domeniu menționat. Din aceste considerente se propune modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 24/1995 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar general. Astfel, se va asigura o evidență mai bună a terenurilor și simplificarea procedurii de elaborare și aprobare a Cadastrului funciar anual. Ulterior după adoptarea Codului funciar în redacție nouă proiect susținut de CALM urmează a fi ținut într-un SI. Se va examina posibilitatea instituirii unui modul în RBI.
--	--	---

	acestora, iar APL urmează să țină Registrul deținătorilor de teren până la finalizarea în localități a înregistrării primare masive. Relevăm, că așa numitul „cadastru funciar anual”, care se aproba anual de către Guvern, de fapt constituia un „bilanț funciar”, adică un raport statistic funciar, la care contribuția APL în ultimii 25 de ani era una pur formală, care se limita la așa numita „dare de seamă funciară”, moștenită încă din perioada sovietică („otciot zemelinogo balansa”), respectiv acest „bilanț funciar” reprezenta o statistică puțin relevantă (cu mici excepții, aceleași date se perpetuau din an în an, fără a exista o justificare a modificărilor bazată pe o evidență grafică). În perioada anterioară creării sistemului cadastrului bunurilor imobile, APL prezentau informații privind schimbările în structura fondului funciar din localități către Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului (IPOT), care la rândul său, sistematiza și prezenta evidența generalizată, perfectând așa numitele „bilanțuri funciare anuale”, constituite din tabele ale fondului funciar, și care generic se numeau „cadastrul funciar conform situației la data de 01 ianuarie...” și care ulterior se aprobau prin hotărâre de Guvern. Ultimul „bilanț funciar” perfectat în acest mod de către IPOT a fost în anul 1996, după care, în legătură cu crearea sistemului cadastrului	
--	--	--

	bunurilor imobile și privatizarea în masă a fondului funciar (Programul Pământ, împrăștierea cetățenilor, privatizarea terenurilor aferente) evidența funciară a trecut în Registrul bunurilor imobile, iar APL, practic, cu excepția înscrierilor în Registrul deținătorilor de teren (la emiterea documentelor funciare deținătorilor), a încetat să mai dețină informații veridice privind structura fondului funciar, în special ce vizează partea grafică (care se ținea de către IPOT pe planuri funciare în scara 1:10000, care avea o structură de evidență a terenurilor bazată pe contururi cu anumite suprafețe determinate grafic, și nu pe parcele cu numere cadastrale și date spațiale precise). În consecință, cu toate că toți specialiștii în domeniu înțelegeau conținutul acestei „informații”, s-a perpetuat această situație de „aprobare a cadastrului funciar de către Guvern” în așteptarea noului Cod funciar, care urma să facă o claritate în acest domeniu, inclusiv prin clarificarea categoriilor de destinație a terenurilor și a modurilor de folosință, raportarea funciară restrânsă, care urma să aibă mai mult caracter agricol (ce plantații și culturi există pe terenurile agricole) și statistic (informații generale privind suprafețele pe categorii de destinație și moduri de folosință). Situația actuală (în special adoptarea Legii nr. 208/2023, proiectul de	
--	---	--

	hotărâre) denotă lipsa de experiență a entității responsabile de domeniul relațiilor funciare (subdiviziunea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare), care a preluat această competență în luna aprilie 2023 de la Agenția Relații Funciare și Cadastru. Regretăm că autorii proiectului de lege și a proiectului de hotărâre au examinat superficial aceasă stare de lucruri în domeniu și au ignorat constatările și propunerile CALM ce vizau așa numita „ținere și aprobare a cadastrului funciar”. Actualmente, promovarea proiectului de hotărâre urmează a fi suspendată și soluționate problemele de fond și de formă existente. Dacă proiectul de hotărâre, printr-o repetată ignorare a atenționărilor, va fi aprobat, actul normativ nu va putea fi aplicat de către APL, din următoarele considerente obiective și subiective:	
	1. APL, cu excepția capitalei și a unor orașe, nu dețin informații veridice și exhaustive privind terenurile și structura fondului funciar, pe motiv că nu dețin sisteme automatizate de evidență, inclusiv grafică, bazate pe sisteme informaționale geografice (date spațiale), respectiv, în majoritatea localităților, de ani buni nu se mai ține o evidență strictă a modificărilor conform tabelelor respective, inclusiv pe motiv că informația primară furnizată organelor cadastrale nu este	Se acceptă parțial. Comunicăm faptul că datele ce țin de arenda terenurilor agricole sunt deținute de autoritățile publice locale în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de ținere a registrelor contractelor de arendă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 228/2019.

	remisă de către acestea după ce au loc formări de teren, modificarea configurațiilor și suprafețelor terenurilor, uneori și a modurilor de folosință, destinației. Proiectul de hotărâre nici nu menționează în baza căror acte, informații, etc. APL „țin și aprobă cadastrul funciar”.	Astfel, conform prevederilor art. 1293 din Codul civil arenda terenurilor agricole încheiat pe un termen mai mare de 5 ani trebuie notată în Registrul bunurilor imobile. Organul cadastral teritorial prezintă, în termen de o lună de la efectuarea înregistrărilor, autorității administrației publice locale de nivelul întâi din zona sa de activitate informația respectivă din registrul bunurilor imobile privind notarea arendei sau modificările la notare, precum și radierea notărilor. Arenda terenurilor agricole încheiată pe un termen de până la 5 ani inclusiv se înregistrează la primăria localității în a cărei rază teritorială se află terenurile. Arendașul, în termen de 3 luni de la data încheierii contractului de arendă, trebuie să asigure notarea arendei. De asemenea, conform prevederilor art. 71, schimbarea destinației terenurilor agricole, cu excepția categoriilor de terenuri prevăzute la art. 72 al prezentului Cod, se aprobă: <i>prin hotărîre a</i>
--	---	---

		<i>Guvernului</i> – pentru terenul agricol proprietate a statului, cu avizul consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul; <i>prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea și, respectiv, prin hotărîrea Adunării Populare a Găgăuziei</i> în a căror proprietate se află terenul agricol și <i>prin decizie a consiliului unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi pe al cărei teritoriu se află terenul proprietate a persoanei fizice sau juridice</i>, în temeiul cererii proprietarului sau a deținătorului de teren cu acordul proprietarului autentificat notarial. În conformitate cu Anexa nr. 2 H/G nr. 707/1993, clasarea terenurilor irigabile în categoria celor neirigabile/desecate se face prin decizia consiliului local al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în temeiul cererii proprietarului, iar în cazul municipiului Chișinău – prin decizia Consiliului municipal Chișinău. Clasarea terenurilor irigate
--	--	---

		și desecate în categoria celor neirigate se face în temeiul cererilor proprietarilor de teren, prin decizia consiliului local al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, iar în cazul municipiului Chișinău – prin decizia Consiliului municipal Chișinău. Reieșind din cele expuse, datele ce țin de sursele de informații pentru schimbarea destinației/modului de folosință a terenurilor, precum și despre deținătorii de terenuri arenda terenurilor etc. sunt deținute de APL. Mai mult ca atât Cadastru funciar este ținut deja anual de către aceștea, inclusiv ARFC încă din anul 1994. Suplimentar, menționăm că pînă în prezent nu toate terenurile sunt înregistrate în RBI și nici cadastre de specialitate nu sunt create. ARFC este responsabilă de organizarea anuală pentru autoritățile administrației publice locale a instruirilor cu privire la întocmirea documentației cadastrului funciar și
--	--	---

		să dirijează metodologic, la toate nivelurile (sat, comună, oraș, raion, municipiu), ținerea/întreținerea cadastrului funciar.
	2. Nu există o delimitare a proprietății publice, care să asigure identificarea tuturor terenurilor și clasarea lor după apartenență și domenii, inclusiv toate terenurile să posede numere cadastrale distincte (proiectul de hotărâre prevede că evidența în tabele se ține după numerele cadastrale ale terenurilor).	Se acceptă parțial. Până în prezent nu sunt perfectate toate titlurile de proprietate și nici delimitate terenurile. APL duc evidența tuturor terenurilor în Cadastru funciar. Această evidență este necesară.
	3. Așa numita „aprobare a cadastrului funciar” intră în contradicție cu prevederile legale privind sistemul unic național de stat al cadastrului bunurilor imobile și unicul registru de publicitate cu caracter constitutiv în care se ține evidența terenurilor și a titularilor acestora.	Nu este clară obiecția. Cadastru funciar conține informațiile cu privire la terenuri, parametrii cantitativi ai terenurilor și parametrii calitativi ai solului. este o evidență a terenurilor. În RBI se înscriu date despre terenuri, despre obiectele aferente lor și despre drepturile asupra lor.
	4. Nu este aprobat noul Cod funciar care urmează să aprobe categoriile de destinație și modurile de folosință a terenurilor (în proiectul de hotărâre	Nu se acceptă.

	deja se i-au în considerație acestea, nefiind aprobate).	
	5. La înregistrarea masivă (proiectul PIEF) se utilizează în prezent categoriile de destinație a terenurilor și modurile de folosință aprobate prin Ordinul Directorului general adjunct al Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 17/2021 (clasificatorul), prevederi care sunt ignorate de proiectul de hotărâre, însă clasificatorul se menține în vigoare de către AEFC, cu toate că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare a cerut abrogarea acestuia (și atunci, în cazul abrogării, ce trebuie de făcut cu volumul de lucrări cadastrale deja executat în PIEF și care se utilizează acest clasificator?). 6. Compartimentele registrului bunurilor imobile, ținut de către organele cadastrale teritoriale, nu coincid nici cu categoriile de destinație a terenurilor și modurile de folosință, aprobate prin Ordinul Directorului general adjunct al Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 17/2021 și nici cu categoriile de destinație și modurile de folosință a terenurilor prevăzute de Codul funciar în vigoare. În general, registrul bunurilor imobile operează cu un „mod de folosință” convențional. Această discrepanță a fost sesizată în repetate rânduri în rapoartele și hotărârile Curții de Conturi, însă așa și a rămas nesoluționată. A se vedea de exemplu,	Se acceptă. MAIA a solicitat ARFC de a revizui Clasificatorul menționat în conformitate cu prevederile Codului funciar în vigoare. Totodată, menționăm că Agenția Relații Funciare și Cadastru în prezent este autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare, cadastrului funciar și monitoringului funciar” iar conform pct.5, subpct. 2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Relații Funciare și Cadastru, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acesteia, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.383/2010, de competența Agenției Relații Funciare și Cadastru <i>ține implementarea politicilor publice în domeniile relațiilor funciare, cadastrului funciar și monitoringului funciar.</i>

	un citat din Raportul aprobat prin hotărârea CC nr. 8/2011: „Analiza datelor din Tabelul nr.2 relevă devierea semnificativă a suprafeței terenurilor înregistrate la Agenție, comparativ cu datele din bilanțul funciar al mun. Chișinău, care este mai mare cu 6,9 mii ha. Conform explicațiilor prezentate de Agenție, în bilanțurile funciare evidența terenurilor se ține conform destinației acestora, iar în registrul bunurilor imobile – conform modului de folosință, Agenția nedispunând de funcții de control asupra AAPL, în vederea ținerii Cadastrului funciar. Necorespunderea datelor deținute de UAT și Agenție este o consecință a faptului că ultima nu dispune de pîrghii privind exercitarea atribuțiilor de coordonare, sistematizare și dirijare metodologică la toate nivelurile (sat, comună, oraș, raion, municipiu, țară) a lucrărilor de întocmire a cadastrului funciar la nivel național, stabilite în pct.7 din Regulamentul Agenției, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901 din 25.08.2005. Auditul a constatat că situația dată determină incompatibilitatea datelor, dublarea evidenței lor și nu permite stabilirea datelor reale, prin ce Agenția nu-și exercită atribuțiile privind ținerea Cadastrului funciar și asigurarea monitoringului funciar la nivel național”.	Conform pct. 7, 2¹) în domeniul cadastrului funciar și monitoringului funciar ARFC are funcția de elaborare a modelelor de acte privind ținerea cadastrului funciar și monitoringul funciar și le prezintă autorităților administrației publice locale, organizează anual pentru autoritățile administrației publice locale instruire cu privire la întocmirea documentației cadastrului funciar etc.
--	---	---

	7. Proiectul prevede ținerea inclusiv automatizată/electronică a „cadastrului funciar”, fără a exista un soft și un modul automatizat corespunzător. 8. Codul funciar din 1991 prevede anumite categorii de destinație a terenurilor și moduri de folosință care efectiv nu permit o interpretare clară a apartenenței unor terenuri la o anumită categorie de destinație (de exemplu în categoria „terenurilor din intravilan” pot fi toate celelalte, inclusiv terenurile agricole; iar cu „terenurile fondului de rezervă” în genere există o neclaritate totală: art. 64 din actualul Cod funciar prevede că „terenuri ale fondului de rezervă sunt toate terenurile neatribuite în proprietate, posesiune și în folosință. Din ele fac parte și terenurile asupra cărora dreptul de proprietate, posesiune și beneficiere s-a stins în conformitate cu prevederile prezentului Cod”; adică la fel, în așa numitul „fond de rezervă” pot fi toate celelalte categorii de destinație). 9. În proiectul de hotărâre „cadastrul funciar” se percepe eronat ca un registru, iar informația se sistematizează după „categorii de deținători”, sintagmă (introdusă prin Legea nr. 208/2023) care nu este cunoscută cadrului legal (ce s-ar înțelege prin „categorii de deținători”) și nici măcar nu este clar dacă prin noțiunea de „deținător de teren” se are în vedere deținătorul efectiv care deține	Nu se acceptă. Proiectul prevede că Cadastru funciar se va ține pe suport de hîrtie sau electronic cum și este în prezent ținut de APL. Se acceptă. În proiectul Codului funciar transmis în Parlament nu sunt stabilite categoriile date. Se acceptă parțial. S-a exclus cuvîntul „registru”. Conform prevederilor art.4 din Codul funciar prin deținători de terenuri se înțeleg titularii dreptului de proprietate, de posesiune, de beneficiere funciară.
--	---	---

	posesia sau doar cel care are acte ce îi confirmă drepturile, dacă se are în vedere doar proprietarul terenului sau și alți deținători (care dețin terenuri cu drept de folosință, arendă, locațiune, superficiei). În orice caz, această evidență se suprapune (dublează) cel puțin parțial cu evidența din Registrul bunurilor imobile, care conține informația oficială despre terenuri și titularii înregistrați în temeiul actelor justificative.	
	10. La Art. II pct. 2 din Legea nr. 208/2023 (Conținutul cadastrului funciar) se stabilește că: „Cadastrul funciar conține informațiile cu privire la terenuri: parametrii cantitativi ai terenurilor și parametrii calitativi ai solului. Parametrii cantitativi ai terenurilor cuprind informații cu privire la suprafața terenurilor, sistematizate după: a) destinație; b) modul de folosință; c) categoria deținătorului de terenuri. Parametrii calitativi ai solului cuprind informații cu privire la calitatea solului terenurilor agricole, sistematizate după: a) nota medie de bonitate; b) gradul de eroziune”. În acest sens, menționăm, că APL nu deține (și nici la înregistrarea masivă în PIEF nu se prevede investigarea, colectarea și stabilirea acestor date pentru fiecare teren sau în oricare alt mod) informații privind „nota medie de bonitate” pe parcele cadastrale (probabil se are în vedere „nota	Nu se acceptă. Comunicăm că, sursele de informații pentru întocmirea cadastrului funciar sunt următoarele: 1) informația ce ține de întocmirea Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri, vor fi utilizate datele deținute și colectate de către autoritățile publice locale de la deținătorii de terenuri, Aceste date sunt deținute de către APL. 2) la întocmirea Fișei cadastrale centralizatoare privind terenurile irigate și desecate, se va utiliza informația ce ține de clasarea terenurilor irigabile în categoria celor neirigabile/desecate efectuate

	ponderată de bonitate”), și nici informații privind „gradul de eroziune” a terenurilor concrete, iar unele date care existau în evidența funciară a IPOT (pe planurile funciare în scara 1:10000 executate în perioada sovietică) nu mai sunt actuale și nici nu au fost preluate în sistemul cadastrului bunurilor imobile, dar nici în așa numită raportare a „cadastrului funciar anual”.	prin decizia consiliului local al unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi, în temeiul cererii proprietarului, iar în cazul municipiului Chișinău – prin decizia Consiliului municipal Chișinău conform prevederilor Anexei nr. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 707/1993 despre aprobarea regulamentelor privind terenurile destinate industriei, transportului, telecomunicațiilor, apărării și cu alte destinații speciale și privind clasarea terenurilor irigate și desecate în categoria celor neirigate și trecerea la pierderi a sistemelor de ameliorare. 3) Informația ce ține de parametrii calitativi ai solului terenurilor agricole, va fi efectuată de către autoritatea administrativă centrală responsabilă de implementarea politicilor în domeniul cadastrului funciar și monitoringului funciar în baza condițiilor stabilite în Metodologia privind organizarea monitoringului calității solului Republicii
--	---	---

		Moldova. Nu se pune în sarcina APL elaborarea informației date. 4) Datele ce țin de arenda terenurilor agricole sunt deținute de către autoritățile publice locale, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de ținere a registrelor contractelor de arendă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 228/2019. Organul cadastral teritorial va prezintă, în termen de o lună de la efectuarea înregistrărilor, autorității administrației publice locale de nivelul întâi din zona sa de activitate informația din registrul bunurilor imobile pentru arenda terenurilor agricole încheiată pe un termen mai mare de 5 ani. 5) Informația cu privire la modificările suprafețelor categoriilor de terenuri în hotarele unităților administrativ-teritoriale este deținută de către autoritățile publice locale, conform funcțiilor stabilite art. 71, din Codul funciar. De asemenea, conform prevederilor Codului funciar
--	--	---

		proprietarii sau deținătorii de teren, în termen de 30 de zile după schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole specificate la art. 36 alin. 2 lit. a), lit. c) și d) din Codul funciar nr.828/1991, va informa în scris autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.
	11. Este simptomatic și avizul IPOT emis pe marginea acestui proiect de hotărâre, care rezidă în sintagma „practic scopul inițial nu a fost atins” și că „această abordare nu a eliminat întrebările și contradicțiile dar și mai tare le-a scos la iveală”. Accentuăm, că IPOT a fost entitatea „cheie” în constituirea și raportarea „bilanțului funciar”, adică este structura specializată care cunoaște profesionist și în detaliu toate problemele în această dimensiune. CONCLUZII: Pentru ca statul, APL și cetățenii să cunoască starea actuală reală a fondului funciar (ce suprafețe de terenuri există pe categorii, moduri de folosință, apartenență, domeniu etc), urmează ca softul automatizat prin care se ține cadastrul bunurilor imobile (și care conține datele cadastrului funciar) să fie actualizat și perfecționat/ajustat pentru sistematizarea datelor și întocmirea rapoartelor veridice la zi, pe fiecare	După adoptarea Codului funciar în redacție nouă care este în Prezent în Parlament, proiect susținut de către CALM urmează a fi creat un SI în acest scop, norme reglementate în proiect. Proiectul de hotărâre a Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 24/1995 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar general este elaborat în scopul executării Legii nr. 208/2023.

	din categoriile de date incluse în Registru. Din motivele expuse, CALM nu va înainta propuneri de modificare/completare, pe fondul și forma proiectului de hotărâre, considerând că promovarea acestuia urmează a fi suspendată.	
9. Ministerul Justiției (Nr. 04/1-3538 din 28.04.2023)	<i>La proiectul hotărârii Guvernului:</i> 1. Din clauza de adoptare se va exclude scopul pentru care se propune adoptarea actului normativ, acesta indicându-se în nota informativă. Totodată, nu este clar de ce este indicat doar elementul structural care face referință la organizarea lucrărilor privind reglementarea regimului proprietății funciare ținerea, cadastrului funciar și monitoringul funciar doar la nivel local or, regulamentul conține prevederi cu privire la organizarea, coordonarea cadastrului funciar și la nivel național.	Se acceptă.
	2. La referința la <i>Legea nr. 1247/1992</i> , denumirea este indicat greșit, prin urmare, cuvintele „cu privire la aprobarea proiectului” se vor exclude ca fiind excedente.	Se acceptă.
	3. Sursa de publicare se va indica după următoarea formulă: (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, anul publicării, numărul monitorului, numărul articolului).	Se acceptă.

	4. Ținând cont de prevederile art. 67 ultimul alineat din <i>Codul funciar nr. 828/1991</i>, la cuprinsul care se propune la pct. 2, cuvintele „Coordonarea tehnică a cadastrului funciar” va fi succedat de cuvântul „general”, cuvintele „se va efectua de către Agenția Relații Funciare și Cadastru” se vor substitui cu cuvintele „este de competența autorității administrative centrale responsabile de implementarea politicilor în domeniul relațiilor funciare și monitoringului funciar”.	Se acceptă.
	5. La pct. 3: 1) Referința la Agenția Relații Funciare și Cadastru se va substitui cu denumirea generică or, în cazul modificării denumirii va fi necesară elaborarea unui proiect de modificare în acest sens. 2) Textul „1 februarie curent” este ambiguu, prin urmare, referința la anul curent se va substitui cu referința la anul concret.	Se acceptă.
	<i>La Anexă:</i> 6. În parafa de aprobare, referința la Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului	Se acceptă.

	funciar general se va expune ținând cont de prevederile art. 55 alin. (5) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, astfel încât la indicarea datei adoptării a actului normativ să se indice numărul de ordine ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.	
	7. La pct. 3, cuvintele „relațiilor funciare” vor fi succedat de cuvintele „cadastrului funciar”.	Se acceptă.
	8. La pct. 4: 1) La sbp. 2), se va indica denumirea corectă: „Fișa cadastrală centralizatoare (terenuri irigate), la sbp. 3) se va indica denumirea corectă: „Fișa cadastrală centralizatoare (terenuri desecate). 2) Informația cu privire la modificările suprafețelor categoriilor de terenuri în hotarele unităților administrativ-teritoriale sunt indicate la Anexa nr. 4 la Hotărârea Guvernului nr. 24/1994. Prin urmare, la pct. 4 sbp.), textul „conform anexei nr.3” se va substitui cu textul „conform anexei nr. 4”.	Se acceptă.
	9. În conformitate cu art. 52 alin. (1) și (2) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, punctele, de regulă, nu au denumire, sînt expuse fără utilizarea cuvîntului	

	„punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte sau alineate. Subpunctele sînt însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză, și se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Subpunctul poate conține diviziuni însemnate succesiv, de regulă, cu litere latine mici urmate de o paranteză. Dacă diviziunile punctului nu sînt însemnate cu litere sau numere, alineatele se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Ținând cont de cele enunțate, subpunctele se vor renumera.	
	10. Nota informativă se va completa cu prevederi care să indice temeiurile ce au stat la baza stabilirii termenului de 4 ani pentru efectuarea monitoringului solului.	Se acceptă. Conform prevederilor art. 14 din Legea nr. 1247/1992, autenticitatea documentației cadastrale se obține pe baza comunicărilor și cercetărilor ce se efectuează cel puțin o dată la 4 ani și ca urmare, în mod obligatoriu, se examinează întregul teritoriu al

		unității administrativ-teritoriale, conținutul documentației cadastrale se compară cu situația de pe teren și în ea se trec toate modificările. Cercetările pedologice necesare elaborării părții economice a cadastrului funciar se efectuează o dată la 10-15 ani, iar cele agrochimice o dată la 4 ani. Pe terenurile unde s-au executat lucrări de ameliorare sau au avut loc procese de degradare a solului precizările se fac ori de câte ori este necesar. Astfel, termenul va fi precizat în Metodologia privind organizarea monitoringului calității solului Republicii Moldova care este în proces de definitivare.
	11.La pct. 9 se va preciza dacă informația privind parametrii calitativi nu urmează a fi stabilită și la nivel de oraș (sat). Cuvintele „se va efectua” nu se integrează armonios în text, prin urmare, acestea se vor ajusta corespunzător. Cuvintele „Metodologia privind organizarea monitoringului calității solului Republicii Moldova” vor fi succedate de cuvintele „aprobat	Se acceptă. Informația privind parametrii calitativi se va efectua la nivel de unitate administrativ-teritorială, raion, municipiu și republică.

	de către organul central de specialitate responsabil de elaborarea și realizarea politicii statului în domeniul îmbunătățirilor funciare, relațiilor funciare și monitoringului funciar” astfel cum este indicat la art. 15 ultimul alineat.	
	12.La formularea Capitolului III se va ține cont de art. 54 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017</i> , potrivit căruia verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.	Se acceptă.
	13.În conformitate cu art. 19 din <i>Legea nr. 1247/1992</i> , lucrările privind reglementarea regimului proprietății funciare, ținerea cadastrului funciar și a monitoringului funciar se organizează la nivel local – de către autoritățile executive ale administrației publice locale și de către serviciile pentru reglementarea regimului proprietății funciare. Prin urmare, la cuprinsul care se propune la pct. 11, 12, 19, 23 se vor exclude cuvintele „subdiviziunile teritoriale ale autorităților executive responsabile”.	Se acceptă.
	14.La pct. 13: 1) Ținând cont de prevederile <i>Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală</i> , la	Se acceptă.

	pct. 13, cuvântul „doi” se vor substitui cu cuvintele „al doilea”. 2) Se vor exclude cuvintele „al prezentului ordin”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, ce prevede că „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ”.	
	15.La pct. 15, cuvintele „documentelor” va fi succedat de cuvântul „cadastrale”, cuvântul „ajutat” se va substitui cu cuvântul „ajustat”.	Se acceptă.
	16.La pct. 17, cuvântul „nemenționate” se va exclude ca fiind excedent.	Se acceptă.
	17.La pct. 18, cuvintele „La nivel național” care preced cuvântul „autoritatea” se vor exclude ca fiind excedente.	Se acceptă.
	18.În conformitate cu pct. 10 sbp. 11) din <i>Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale a Arhivelor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 143/2019</i> , directorul	Se acceptă.

	Agenției emite, în limitele competențelor sale, ordine și verifică executarea lor. Prin urmare, la pct. 19, cuvântul „ordinul” va fi succedat de cuvântul „directorului”.	
	19.La pct. 20: 1) În conformitate cu art. 36 alin. (1) din <i>Legea nr. 136/2007 cu privire la Guvern</i>, Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții. Prin urmare, la pct. 20, cuvântul „deciziilor” se va substitui cu cuvântul „hotărârilor”. 2) Adicional menționăm că, potrivit art. 5 alin. (1) din <i>Legea nr. 436/2006</i>, autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în sate (comune), orașe (municipii) sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive.	Se acceptă.
	Potrivit art. 1 și art. 40 din <i>Legea nr. 436/2006</i>, primăria constituie o structură funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale. Astfel, primăria nu constituie subiect de drept și, deci, nu poate participa la raporturi juridice. Prin urmare, cuvântul „primăriile” se va substitui cu cuvintele „consiliilor locale”.	Se acceptă.

	Ținând cont de prevederile <i>Legii nr. 436/2006</i>, referința la consiliul local va fi precedat de cuvântul „deciziile”. În conformitate cu art. 13 din <i>Legea nr. 1247/1992</i>, documentele ce confirmă drepturile deținătorilor de teren sunt titlul de autentificare a drepturilor deținătorului de teren, certificatul de moștenire, contractul de vânzare-cumpărare, contractul de schimb, contractul de donație, contractul de arendă și alte documente. Prin urmare, la art. 20, cuvântul „donație” va fi precedat de cuvintele „contractul de”, și se va completa textul „titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, și alte documente.	
	3) Prin urmare, la art. 20, cuvântul „donație” va fi precedat de cuvintele „contractul de”, și se va completa textul „titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren”, și alte documente. 20. La pct. 21, litera „o” se va substitui cuvântul „fiecare”. 21. Capitolul IV se va exclude din proiect or, acesta nu ține de obiectul de reglementare al regulamentului.	Se acceptă.

	22. La sbp. 4), cuvântul „conținut” se va substitui cu cuvântul „cuprins” (obiecție valabilă și în alte cazuri similare). 23. Nota informativă se va completa cu argumente privind necesitatea substituirii textului „3 ani” cu textul „5 ani”. 24. Prevederea de la sbp. 5) se va exclude or, aceasta nu este indicată anterior în text. 25. Potrivit normelor de tehnică legislativă, pentru exprimarea normativă a intenției de scoatere din vigoare a unor prevederi, în cazul elementelor structurale ale actului normativ se utilizează verbul, „se abrogă”, iar în cazul eliminării unor cuvinte, sintagme, enunțuri se utilizează verbul „se exclude”. Prin urmare, la sbp. 6) alineatul al doilea, textul „pct 2 din note se abrogă” se va substitui cu cuvintele „nota a doua se exclude”.	
--	--	--

Secretar de Stat

Andrian DIGOLEAN